

ПРАВА И ОДГОВОРНОСТ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

I СТЕЧАЈНИ УПРАВНИК ИЛИ ОБЕЋАНА ПРОФЕСИЈА

- Иако се привредна слика Србије последњих пар година рапидно мења на боље (што потврђују и показатељи студије Doing Business), морамо признати да се дужи низ година, са мањим или већим интензитетом, сусрећемо са падом привредне активности који се одражава на друштвени производ и национални доходак свих привредних сектора.
- Бројни статистички подаци показују да последњих 10 година (закључно са 2015 годином) опада број привредних субјеката који су на овим просторима активно пословали без већих дуговања. Велики број предузећа је запао у стање константне блокаде рачуна, велики број предузећа је отишао под стечај, а већина њих је кроз тај поступак прогласила и банкротство.
- Узмимо за пример град Зрењанин. Некада индустријски гигант, а данас град у коме је индустрија (посебно индустријска производња готових производа) једва присутна.
- У таквим условима, као посебно значајна, у јавности се све чешће помиње професија СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА. Око ове професије јављале су се бројне полемике, а стечајни управници су се више пута помињани у медијима као лица која су за незнатан рад остварила високе награде.
- Питање права, одговорности, али и обавеза једног стечајног управника је уствари питање атрактивности професије стечајних управника. Дакле, да ли је професија стечајних управника у Србији **“обећана професија”** или не?
- Драге моје колеге стечајни управници, али и сви ви који намеравате да постанете стечајни управници, хајде да расветлим ово питање и пробамо да дамо прави одговор. Хајде да видимо које то обавезе има стечајни управник именован у конкретном поступку стечаја, а која су, са друге стране, његова права и овлашћења.
- Ко је стечајни управник који се може именовати на дужност у конкретном предмету и шта он ради?
- То је лице које има статус активног стечајног управника, што значи да је:
  - 1) стекло лиценцу за обављање послова стечајног управника;

- 2) извршило обавезно осигурање од професионалне одговорности за текућу годину;
- 3) за обављање делатности регистровано као предузетник или члан друштва;
- 4) није у радном односу (осим ако је запослено код предузетника или ортачког односно командитног друштва);
- 5) везано за кога нису наступиле никакве околности услед којих би дошло до привремене немогућности за обављање делатности стечајног управника;
- 6) у предмету у коме је именован, стечајни управник води послове и заступа стечајног дужника уз легитимацију коју издаје овлашћена организација, а коју може користити искључиво за службене радње које предузима у границама својих законских овлашћења и
- 7) у предмету у коме је именован сва управљачка и заступничка права директора, заступника и пуномоћника, као и органа управљања и надзорних органа стечајног дужника, престају са даном отварања поступка стечаја и прелазе на стечајног управника.

II ВРСТЕ ОДГОВОРНОСТИ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

- Из самих горњих навода јасно је да стечајни управник, као један од органа стечајног поступка, јесте менаџер који самостално или уз сагласност стечајног судије, односно одбора поверилаца, доноси читав низ одлука које се односе на оперативно функционисање стечајног дужника и које морају бити у функцији остварења највеће могуће вредности стечајног дужника, односно његове имовине, а све како би се обезбедило најповољније колективно намирење стечајних поверилаца.
- Поред одлука које самостално доноси, сагласно одредбама Закона о стечају, стечајни управник је дужан да одбору поверилаца и/или стечајном судији предлаже предузимање оних радњи, о којима одлучују ови органи поступка стечаја, које ће са великим извесношћу обезбедити заштиту, одржање и/или увећање будуће деобне масе, односно које ће у крајњем исходу омогућити што повољније колективно намирење стечајних поверилаца.
- Као такве одлуке стечајног управника утичу или могу утицати на висину трошкова поступка стечаја и обавезе стечајне масе, на дужину трајања поступка стечаја и у крајњој линији на степен намирења стечајних поверилаца.
- Да ли такве одлуке стечајни управник мора да доноси? Одговор је **МОРА.**

- Да ли су такве одлуке често ризичне? Одговор је **ЈЕСУ** и постоји велики ризик погрешне процене или погрешних потеза стечајног управника.
- Како стечајни управник одговара за своје одлуке? Одговор је **вишеструко**.
- **Одговорност личном имовином** - Као предузетник или члан друштва, стечајни управник за сваку одлуку и/или предузету и/или непредузету радњу (зависно од околности) одговара својом целокупном личном имовином, дакле не имовином коју је унео у предузетничку радњу или друштво као оснивач, већ целокупном имовином коју поседује као лице. Чланом 31 ст.1 Закона о стечају прописано је да “када је у обављању послова стечајни управник проузроковао штету учесницима у поступку намерно или крајњом непажњом, стечајни управник **личном имовином** одговара за такву штету”.
- Да ли стечајни управник одговара личном имовином само за радње које лично предузима/непредузима? Одговор је НЕ. Он одговара и за поступке свих својих сарадника у случају наступања штете, а у случају када је стечајни управник пропустио да изврши надзор над њиховим радом. Члан 31 ст.2 Закона о стечају експлицитно прописује одговорност стечајног управника у таквим случајевима.
- До када је стечајни управник одговоран личном имовином за насталу штету, односно када захтев за накнаду штете застарева?
- Захтев за накнаду штете застарева **у року од три године од дана брисања стечајног дужника, односно стечајне масе из надлежног регистра, односно правоснажности решења којим је потврђено усвајање плана реорганизације**. Прилично дуг период. На ово питање посебно скрећем пажњу. Иако је стечајни поступак над стечајним дужником окончан, иако сте као стечајни управник разрешени дужности, рок у коме се од вас може захтевати накнада штете није окончан још три године.
- **Пословна одговорност** - Као лице које делатност обавља на основу посебне лиценце (de facto дозволе за рад), а која се обнавља сваке три године, стечајни управник за поступање у стечајном поступку суштински одговара и својом лиценцом, која му услед утврђених неправилности у раду може бити одузета, те у ком случају се стечајни управник брише из именника управника, чиме автоматски губи право да даље обавља делатност. Чланом 24 Закона о стечају регулисани су услови за обнављање и одузимање лиценце стечајном управнику.

Посебно скрећем пажњу на последњи став овог члана који гласи "стечајном управнику коме је одузета лиценца или коме је захтев за обнављање лиценце одбијен не може да се изда нова лиценца у року од пет година од дана коначности решења о одузимању лиценце, односно решења о одбијању захтева за обнављање лиценце".

- **Разрешење дужности стечајног управника – Одговорност предметом** – Оно што морамо да знамо је чињеница да стечајни управник за свој рад не прима плату, док нужне трошкове којима је изложен ради обављања делатности (трошкови телефона, превоза и др.) најпре сноси сам, а потом их може, на начин и под условима предвиђеним Законом о стечају, рефундирати на терет стечајне масе. Чланом 34 Закона о стечају прописано је право стечајног управника да оствари награду за свој рад и накнаду стварних трошкова, с тим да коначну висину награде и накнаде трошкова одређује стечајни судија у време закључења стечајног поступка у складу са основама и мерилима за одређивање висине награде и висине трошкове (Правилник о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајних управника). Да ли то значи да стечајни управник може доћи у ситуацију да током целокупног трајања поступка стечаја, све до закључења истог не оствари никакав износ награде и накнаде тошкова. Одговор је може и управо је то један од стимулационих мотива да стечајни управник предузме све расположиве мере како би конкретан стечајни поступак трајао што краће.
- Иако се стечајном управнику може одредити и прелиминарна висина награде током трајања поступка стечаја, иста не може бити већа од коначне награде, те је у пракси сваки стечајни управник заинтересован да својим радњама омогући што већу деобну масу за повериоце у што краћем року, као и да истовремено буде именован на дужност стечајног управника у неколико поступака (под условом да у свим поступцима у којима је именован може да обавља дужност са подједнаким нивоом квалитета рада).
- Ситуација у којој је стечајни управник разрешен дужности директно се одражава на његову материјалну ситуацију, али и на његову репутацију као одговорног и стручног стечајног управника што може имати последице на његова даља ангажовања (погледати кодекс етике за стечајне управнике).
- Управо због овог мотива, иако се оваква врста одговорност не помиње експлицитно у Закону о стечају, сматрам да она свакако постоји. Чланом 32 Закона о стечају прописано је да стечајни судија по службеној дужности или на предлог одбора поверилаца разрешава стечајног управника ако утврди да стечајни управник:
  - 1) не испуњава своје обавезе;
  - 2) не поштује рокове одређене Законом о стечају;
  - 3) поступа пристрасно у односу на поједине повериоце;

- 4) по истеку једне године од рочишта за испитивање потраживања није предузео одговарајуће мере ради уновчења имовине која улази у стечајну масу, осим када је предузимање таквих мера било спречено вишом силом или непредвидивим околностима;
  - 5) није осигурао имовину за случај наступања штете после два упозорења стечајног судије или одбора поверилаца;
  - 6) није тражио сагласност или није поступао по добијеној сгласности у свим случајевима где је Законом о стечају прописана обавезна сагласност одбора поверилаца.
- У оквиру изложене одговорности, за потребе овог излагања, уврстићу и комуникативну одговорност. Под комуникативном одговорношћу сматрам способност стечајног управника да комуницира са повериоцима стечајног дужника и другим учесницима поступка стечаја, на начин да се свим лицима омогући доступност информацијама (начело јавности и информисаности), а да се истовремено обезбеди једнак и равноправан положај свих поверилаца (начело једнаког третмана и равноправности), као и способност стечајног управника да оствари квалитетну сарадњу са одбором поверилаца. Гледано са становишта директних последица по стечајног управника комуникативна одговорност је временски лимитирана. Члан 32. ст.3 и ст.4 Закона о стечају предвиђа разрешење стечајног управника и именовање другог стечајног управника (изузев у предметима у којима је АЛСУ законски стечајни управник) и у случајевима када не постоје горе побројани разлози, али постоје други разлози који се односе на испуњавање обавеза стечајног управника, уколико је такав предлог изнео одбор поверилаца, за који је гласало најмање три четвртине чланова одбора, с тим што овакав предлог Одбор може изнети у року од 60 дана од дана одржавања првог поверилачког рочишта.
  - Иако комуникативна одговорност има ограничен временски рок, не треба заборавити да “добар глас се далеко чује, а лош још даље”, и који ефекат индиректно у дугом року може утицати на пословање сваког стечајног управника.
  - **Кривична одговорност** – Имајући у виду да су у свом пословању стечајни управници у ситуацији да управљају имовином веће вредности, велики број њихових како стратешких, тако и оперативних одлука, носи са собом и ризик кривичне одговорности и/или барем одговорности у смислу привредног преступа.
  - **Кумулативност** - Посебно је важно знати да један облик одговорности не искључује други, односно стечајни управник може истовремено бити изложен свим облицима одговорности.

- Из свега до сада изложеног јасно је да је професија стечајног управника **ВИСОКО ОДГОВОРНА професија.**
- Сада се природно намеће питање које су то све обавезе које стечајни управник мора да изврши и за чије предузимање и/или не предузимање одговара на претходно објашњене начине.

III ИЗРИЧИТЕ ДУЖНОСТИ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

- Закон о стечају, у поглављу које се односи на делокруг рада стечајног управника (конкретно чл.27) предвиђа нарочите дужности стечајног управника. Како ове дужности укључују обавезе, али и одређена права стечајних управника, као и ситуације у којима стечајни управник доноси одлуке, односно предузима или може пропустити да предузме радње које су изложене потенцијалним ризицима, у наставку следи табеларни преглед обавеза, права и ризика којима је изложено поступање стечајног управника:

Члан 27. Закона о стечају - Стечајни управник је нарочито дужан да:

- предузме све неопходне мере за заштиту имовине стечајног дужника, укључујући и спречавање преноса имовине, њено печаћење или одузимање уколико је то неопходно, као и радње побијања, ако би се побијањем увећала стечајна маса

ОБАВЕЗЕ	ПРАВА	РИЗИК
- Процна стечајног управника о неопходности примене одговарајућих мера заштите имовине стечајног дужника и предузимање одговарајућих мера заштите;	- Одабир мера заштите имовине стечајног дужника; - Одабир радњи стечајног дужника које би биле изложене поступку побијања, зависно од очекиваног утицаја на стечајну масу.	- Погрешна одлука ће довести или до примене недовољних / неадекватних мера заштите имовине, односно покретања поступка побијања (или пропуштања да се исти покрену) који неће довести до увећања стечајне масе (или ће евентуално условити смањење исте), чиме се директно угрожава стечајна маса, или се неоправдано поскупљује стечајни поступак, а чиме се смањује потенцијална деобна маса на штету поверилаца.
2) у року од 30 дана од дана именовања састави план тока стечајног поступка са предрачуном трошкова и временским планом		
- Обавеза стечајног	- Процена стечајног	- Временски рок у коме је стечајни

ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА**Зрењанин 26.09.2017. године**

<p>управника је да у року од 30 дана од дана именовања састави план тока стечајног поступка са предрачуном трошкова и временским планом.</p> <p>Напомена: За одређивање крајњег рока у примени ове мере не узима се у обзир датум када је стечајни управник примио решење којим је именован, већ датум именовања).</p>	<p>управника у погледу начина вођења стечајног поступка (банкротство/реорганизација) будући да начин вођења поступка битно условљава и рок трајања поступка и његове трошкове</p>	<p>управник дужан да изврши сва потребна сагледавања за правилну процену је кратак. Услед тога стечајни управник може имати пропуст при сагледају будућих трошкова стечајног поступка што у каснијој фази стечаја може иззвати проблем уколико се утврди да је имовина стечајног дужника ипак недовољна за покриће свих стварних трошкова</p>
<p>3) започне пописивање имовине стечајног дужника у року од десет дана од дана именовања и оконча њено пописивање у року од 30 дана од дана именовања;</p>		
<p>- Обавеза стечајног управника је да у року од 30 дана од дана именовања оконча попис имовине стечајног дужника на начин предвиђен Националним стандардом бр.2</p> <p>Напомена: За одређивање крајњег рока у примени ове мере не узима се у обзир датум када је стечајни управник примио решење којим је именован, већ датум именовања).</p>	<p>- Израда плана пописа, одређивање броја пописних комисија, одређивање броја и структуре чланова пописних комисија, координација и контрола рада чланова комисија</p>	<p>- Услед кратких рокова организација пописних послова може бити прецењена или подцењена. У таквим условима може доћи или до несразмерно високих трошкова пописа, што смањује потенцијалну деобну масу на штету поверилаца, или може доћи до пропуштања да се битни делови имовине попишу или да се њихова ликвидациона вредност објективно процени, што има директне реперкусије на израду почетног стечајног биланса и последично томе на мишљење стечајног управника о изводљивости реорганизације</p>
<p>4) и 4а) састави извештај о економскофинансијском положају стечајног дужника и да га достави стечајном судији, одбору поверилаца и овлашћеној организацији и да састави пореске билансе са стањем на дан отварања и дан окончања стечајног поступка, у складу са пореским прописима и да те билансе, са пореском пријавом, достави надлежном пореском органу у роковима предвиђеним пореским прописима</p>		
<p>Обавеза стечајног управника је да најкасније пет дана пре дана одржавања првог поверилачког рочишта достави свим прописаним</p>	<p>Одабир параметара за процену ликвидационе вредности имовине стечајног дужника приликом сачињавања ЕФ Извештаја и почетног стечајног биланса;</p>	<p>-Нарочито након отварања поступка стечаја, стечајни управник је изложен ризику грешака које настају као последица кратких рокова и чињеница да је стечајни управник</p>

<p>лицима ЕФ извештај са почетним стечајним билансом (чл.109 ЗОС) Обавеза стечајног управника је да сачини пореске билансе и достави их надлежном пореском органу на начин и у роковима предвиђеним пореским прописима</p>	<p>Давање стручног мишљења о изводљивости реорганизације у конкретном поступку стечаја</p>	<p>дужан да истовремено сачињава различите прегледе и билансе. Поред реперкусија на стечајну масу и високе трошкове стечаја, у овој фази се јављају и ризици евентуалног записничког усаглашавања погрешног стања дужничко-поверилачких односа по основу јавних прихода, који могу бити погрешни (поготово ако стечајни дужник пре стечаја није уредно водио пословне књиге), а што се у каснијој фази стечаја може користити као документ приликом пријављивања и испитивања пријава поверилаца</p>
<p>5) без одлагања писменим путем обавести о отварању стечајног поступка све повериоце који су му у том тренутку познати уз навођење свих података из решења о отварању стечајног поступка, као и других података од значаја за повериоце</p>		
<p>Обавеза стечајног управника је да све повериоце који су му познати (евидентирани у пословним књигама, јавним изворима и др) обавести о отварању стечаја и упути их на подношење пријава потраживања</p>	<p>- Израда плана обавештавања лица и одређивање броја сарадника за административне послове, координација и контрола њиховог рада</p>	<p>- Обавештавање поверилаца је још једна активност која се изводи у почетној фази стечаја, те је као и у претходним случајевима изложена свим ризицима који настају услед кратких рокова (пропусти у обавештавању и/или високи административни и други трошкови). У пракси се додатно јављају последице у случају пропуста у обавештавању појединих поверилаца, а који се у каснијој фази позивају на нарушено начело транспарентности и једнаког третмана свих поверилаца</p>
<p>6) без одлагања писменим путем обавести о отварању стечајног поступка све судове пред којима се воде извршни поступци</p>		
<p>Обавеза стечајног управника је да у што краћем року од дана именовања сачини преглед свих извршних поступака који су у току и да о отварању стечаја, са</p>	<p>Оdređivanje broja saradnika za administrativne i pravne poslove, koordinacija i kontrola njihovog rada</p>	<p>У случају пропуштања или закаснелог обавештавања судова пред којима су у току извршни поступци, може доћи до спровођења извршења на имовини стечајног дужника, супротно одредби чл.93 ЗОС, чији повраћај</p>

указом на правне последице отварања стечаја, обавести све судове пред којима су у току поступци извршења, имајући у виду одредбе чл.93 ЗОС		захтева посебан поступак или, за случај да је повраћај немогућ, покретање других одговарајућих поступака, што све поскупљује и пролонгира стечајни поступак.
7) уз сагласност стечајног судије, на терет стечајне масе осигура имовину стечајног дужника, у целини или делимично, ако је потребно ради њене заштите		
Стечајни управник је дужан да анализира структуру и карактер целокупне имовине стечајног дужника, те да стечајном судији предложи на сагласност потребу осигурања имовине стечајног дужника и у случају да потреба постоји, избор најоптималније врсте осигурања	<ul style="list-style-type: none"> - Одабир делова имовине стечајног дужника (или имовине у целини) коју је потребно осигурати, - Одабир врста осигурања за конкретну врсту имовине (основно или додатно) - Одабир најповољнијег осигуравајућег друштва 	- Погрешна одлука ће довести или до примене недовољних / неадекватних облика и врста осигурања имовине, чиме се директно угрожава стечајна маса (или имовина на којој постоји установљено обезбеђење разлучних или заложних поверилаца) или се неоправдано поскупљује стечајни поступак, чиме се смањује потенцијална деобна маса на штету поверилаца.
8) подноси стечајном судији и одбору поверилаца и АЛСу редован тромесечни извештај о току стечајног поступка и стању стечајне масе		
-Стечајни управник је дужан да сачињава и доставља свим прописаним лицима кварталне извештаје о току стечајног поступка и стању стечајне масе. Извештаји по садржини морају обухватати прописане елементе из чл.29 ЗОС и морају бити сачињени у форми предвиђеној Националним стандардом бр 4 Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом	- У коментарима уз обавезну садржину кварталног извештаја, стечајни управник може изнети и сопствена запажања или податке који су условили или су битно утицали на одређене активности у току квартала или изазвали промене на стечајној маси	<ul style="list-style-type: none"> - Нетачно или непотпуно извештавање може довести Суд, АЛСу, одбор поверилаца и друга заинтересована лица у заблуду у погледу стварног стања имовине или обавеза стечајног дужника, услед чега исти потенцијално могу бити изложени штети за коју је одговоран стечани управник. - Неблаговремено извештавање од стране стечајног управника може бити један од разлога за његово разрешење
9) подноси стечајном судији план трошкова стечајног поступка и обавеза стечајне масе за наредни месец		
-Стечајни управник не	- Самостална процена	- Погрешна процена трошкова

<p>може вршити плаћање било каквих обавеза на терет стечајне масе без претходне сагласности стечајног судије.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обавеза стечајног управника је да благовремено сагледа све обавезе које ће као минимални и нужни трошкови (принцип економичности стечајног поступка) настати наредног месеца и да исте, у форми плана са свим потребним образложењима, достави на сагласност стечајном судији 	<p>трошковних позиција које су нужне за реализацију у наредном месецу имајући у виду активности које се спроводе у конкретном стечајном поступку и фазу стечајног поступка</p>	<p>може довести до тога да се поједине позиције подцене, а да се потом њихово плаћање одлаже, што непотребно може увећати текућу задуженост стечајног дужника или у најгорем случају угрозити имовину стечајног дужника.</p>
<p>10) се стара о завршетку започетих, а незавршених послова стечајног дужника, у циљу остваривања највеће могуће вредности стечајног дужника, односно његове имовине</p>		
<p>-Стечајни управник је дужан да заврши раније започете послове стечајног дужника уз услов да се тиме обезбеђује остварење највеће могуће вредности имовине стечајног дужника, односно стечајног дужника као правног лица</p>	<p>- Самостално одлучује који започети и незавршени послови стечајног дужника, након отварања поступка стечаја треба да буду завршени, а од којих треба одустати, имајући у виду критеријум увећања стечајне масе стечајног дужника</p>	<p>- Ово су вероватно најделикатније одлуке стечајног управника. У случају да стечајни управник одлучи да одустане од завршетка појединих послова, па се услед тога оштети стечајна маса или се спречи увећање стечајне масе, стечајни управник може одговарати за евентуално проузроковану штету повериоцима и обрнуто, у случају да одлучи да је неки посао нужно завршити, а потом се испостави да је окончање истог угрозило вредност и/или друге интересе стечајног дужника. Код ове одлуке постоји и ризик прекорачења овлашћења стечајног управника.</p> <p>НАПОМЕНА: У случају да окончање раније започетог посла подразумева ангажовање имовине или било каквих других ресурса стечајног дужника, то ангажовање има карактер радње од изузетног</p>

		значаја и о истом стечајни управник не може одлучивати самостално већ на начин регулисан чл.28 Закона о стечају.
11) даје мишљење о предлогу плана реорганизације када он није подносилац		
-Стечајни управник је дужан да изврши детаљну анализу плана реорганизације, када он није подносилац, те да сачини стручно мишљење у погледу изводљивости плана и исто достави стечајном судији и одбору поверилаца	Стечајни управник самостално врши анализу поднетог плана реорганизације и даје професионално мишљење у складу са одредбама Закона о стечају и Националним стандардом бр.6	Иако мишљење стечајног управника не обавезује, будући да повериоци одлучују о усвајању или не усвајању поднетог плана реорганизације, често се повериоци у свом одлучивању да гласају или негласају ЗА план обазиру на мишљење стечајног управника, као стручног лица. Управо из овог разлога стечајни управник је дужан да мишљење сачини професионално, непристрасно и пре свега водећи рачуна о интересима свих поверилаца стечајног дужника.
12) утврди основаност, обим и приоритет потраживања према стечајном дужнику, као и свих обезбеђених потраживања		
Ово је једна од основних обавеза стечајног управника. Стечајни управник је дужан да испита благовременост, потпуност и основаност сваког пријављеног потраживања, те да се о сваком потраживању изјасни да ли га признаје или не, као и како га категоризује, односно да стечајном судији предложи доношење решења којим би се евентуално пријаве неких поверилаца одбациле (недозвољене или неблаговремене)	Стечајни управник самостално врши анализу сваког пријављеног потраживања на основу документације коју је поверилац доставио, увида у пословне књиге и пословну документацију стечајног дужника и увида у јавне евиденције и регистре (нпр.за случај обезбеђених потраживања)	У погледу ове активности постоји ризик од недовољно стручног поступања стечајног управника. За случај да стечајни управник призна потраживање које није требао, може изазвати непотребне парничне трошкове на штету стечајне масе (нпр.ако га оспори други поверилац) или може одговарати касније за штету коју је у поступку деобе нанео другим повериоцима будући да се деобна маса сразмерно распоређује и повериоцу чије је потраживање неосновано или непостојеће. Са друге стране ако неосновано оспори потраживање повериоца, изложиће стечајног дужника високим парничним трошковима и зависно од комплексности поступка, евентуалном непотребном пролонгирању

		поступка стечаја.
13) уновчи ствари и права стечајног дужника, у складу са Законом о стечају		
-стечајни управник је, за случај проглашења банкротства над стечајним дужником, дужан да уновчи целокупну имовину која сачињава стечајну масу стечајног дужника.	- стечајни управник врши процену целиснодности продаје стечајног дужника као правног лица у односу на појединачну продају - стечајни управник самостално одабира метод продаје за који сматра да ће обезбедити најповољније уновчење предмета продаје	- у овој фази су посебно деликатне одлуке стечајног управника о избору метода продаје. Метод продаје у великој мери зависи од врсте имовине која се излаже на продају, али и од тржишта на коме се таква имовина продаје. Иако се сматра да је метод јавног надметања најтранспарентнији, некада се већи финансијски ефекти у продаји остварују приликом јавног прикупљања понуда или при продаји непосредном погодбом. НАПОМЕНА: Продаја непосредном погодбом се не може вршити без претходне сагласности одбора поверилаца. У пракси о овој мери треба посебно водити рачуна, будући да управник не може од Одбора тражити накнадну верификацију извршене продаје, већ се сагласност на продају непосредном погодбом мора добити унапред. Такође, у вези овог метода посебно је деликатна одлука стечајног управника око класификовања имовине у смислу кварљиве робе, која се пак продаје на посебно одређен начин, или берзанске робе чија продаја подлеже посебно регулативи.
14) састави нацрт решења за главну деобу стечајне масе и нацрт завршног рачуна		
-На основу сагледавања свих финансијских токова у самом стечајном поступку, расположивих средстава за исплату поверилаца и потреба за евентуалне резервације средстава стечајни управник сачињава нацрт	Стечајни управник анализира очекивање трошкове стечаја до окончања стечајног поступка, као и друге разлоге услед којих је нужно вршити резервације средстава, као и висину расположиве деобне масе повериоцима и сачињава нацрт решења за	- Приликом ове активности јављају се деликатне одлуке у случају да је потребно вршити резервације средстава, као и у случају постојања условних потраживања поверилаца. Ниме, како се ради о сачињавању нацрта решења по коме ће се вршити исплата поверилаца, свако прецењивање

решења за главну деобу стечајне масе	главну деобу стечајне масе, којим ће се обезбедити највеће и сразмерно намирење стечајних поверилаца, а према исплатним редовима по којима су класификована њихова потраживања	или подцењивање нивоа резервације средстава може угрозити непосредне финансијске интересе поверилаца.
15) изврши исплату повериоцима на основу решења о главној деоби, у делу у којем је решење постало правоснажно у складу са законом о стечају		
Стечајни управник је дужан да изврши исплату поверилаца сагласно правоснажном решењу о главној деоби	-	У пракси се, приликом ове активности, најчешће јавља ризик техничке природе када је поверилац погрешно означио уплатни рачун, или када је грешком стечајни управник износ уплатио на погрешан рачун. Такође постоји и проблем када је изворни поверилац преминуо, а оставинска расправа није завршена. САБЕТ: Пре сваке исплате саветујем стечајним управницима да од својих поверилаца затраже прецизне платне инструкције.
16) достави завршни рачун		
Стечајни управник је дужан да достави завршни рачун стечајном судији, одбору поверилаца и овлашћеној организацији сагласно чл.29 ЗОС. Завршни рачун стечајног управника је предмет расправе на завршном рочишту у складу са чл.145.ЗОС. У случају да се након закључења стечаја пронађе накнадна имовина, стечајни управник је дужан да сачини и стечајном судији достави допунски завршни рачун	-	Завршни рачун стечајног управника садржи приказ свих финансијских трансакција насталих у току стечаја. На тим параметрима се врши и обрачун коначне награде за рад стечајног управника. Управо из изнетих разлога битно је да стечајни управник сачини стручно и објективно завршни рачун како се не би, услед евентуалних примедби поверилаца, пролонгирало закључење поступка стечаја.

(чл.149.3ОС)		
17) заступа стечајног дужника, односно стечајну масу у покретању и вођењу судских, управних и других поступака		
Стечајни управник је законски заступник стечајног дужника	Стечајни управник има право ангажовања адвоката и других стручник лица који ће као пуномоћници поступати у судским, управним и другим поступцима	У пракси, приликом покретања судских, управних и других поступака у којима је стечајни дужник активно легитимисан важно је имати у виду како ће се потенцијални исход сваког од њих одразити на стечајну масу стечајног дужника и трошкове, односно дужину трајања поступка стечаја.
18) поднесе предлог, захтев или други одговарајући акт надлежном органу сране државе као заступник стечајног дужника, којим између осталог захтева пленидбу, одузимање, заштиту или повраћај имовине стечајног дужника која се налази у иностранству или је под контролом тог органа или трећег лица које се налази под његовом јурисдикцијом, као и да сарађује са органима стране државе или страним представницима у складу са одредбама Закона о стечају којима се регулише стечај са елементом иностраности		
Стечајни управник је законски заступник стечајног дужника и као такав дужан је да штити интересе стечајне масе и свих поверилаца како у земљи, тако и у иностранству	Стечајни управник има право ангажовања адвоката и других стручних лица, што укључује и инострана лица, која ће као пуномоћници на најбољи начин поступати у иностраним поступцима и/или радњама које се предузимају на територији стране државе.	У пракси питање међународног стечаја је само по себи сложено и носи бројне ризике, а нарочито када међудржавни односи нису у целости регулисани (нпр.питање имовинских односа између Србије и Хрватске, проблем имовине српских предузећа на територији АП Косово и Метохија и др.)
19) обавести одговарајуће регистре о отварању стечајног поступка, у складу са законом		
Стечајни управник је дужан да о отварању поступка стечаја обавести све потребне регистре и организације, као и о свакој битној промени у даљем току стечајног поступка (нпр.закључење поступка стечаја, отварање поступка стечаја над стечајном масом и др.)	- Одређивање броја сарадника за административне и друге послове у вези са сарадњом са одговарајућим регистрима	- Обавештавање регистара је као и свака радња коресподенције која се изводи пре свега у почетној фази стечаја изложена свим ризицима који настају услед кратких рокова (пропусти у обавештавању и/или високи административни и други трошкови).

20) обавља и друге послове који су предвиђени Законом о стечају или су од интереса за успешно спровођење стечајног поступка

IV ПРАВА СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

- Поред права која проистичу из чл.27 Закона о стечају стечајни управник у свом поступању има и друга права. Иако, Законом о стечају права стечајног управника нису посебно класификована, ради прегледности извршила сам њихову класификацију на пословна права, процесна права, право на награду за рад и накнаду трошкова и право одлучивања о битним питањима у току поступка стечаја.
- **Пословна права** – Под пословним правима обухватам сва она права стечајног управника која се директно односе на његову обавезу да води послове и заступа стечајног дужника. У том смислу стечајни управник има бројна права као што су:1) право да предлаже стечајном судији да се одређена документација или подаци стечајног дужника прогласе за службену или пословну тајну; 2) право стечајног управника да о битним питањима у вези стечајног поступка консултује одбор поверилаца или стечајног судију; 3) право предузимања радњи од изузетног значаја уз сагласност одбора поверилаца и обавештавање стечајног судије (изузев у претходном стечајном поступку где је за предузимање радњи од изузетног значаја предвиђена претходна сагласност стечајног судије), 4) право да ангажује стручна страна или домаћа лица, правна или физичка уз сагласност стечајног судије; 5) право преузимања имовине и целокупне документације стечајног дужника; 6) право процене (приликом израде ЕФ Извештаја) да ли у конкретном предмету постоји могућност реорганизације; 7) право одлучивања о отказу уговора о раду запосленим лицима код стечајног дужника; 8) право да одређује зараде и друга примања запослених и ангажованих лица код стечајног дужника уз сагласност стечајног судије и др.
- **Процесна права** – Под процесним правима подразумевам права процесног учествовања у стечајном поступку као што су: 1) право изјашњења на евентуално поднете примедбе на рад стечајног управника или на предлог за његово разрешење; 2) право да присуствује седницама одбора поверилаца на позив Одбора; 3) право изјављивања жалби против одлука стечајног судије; 4) право да пренесе овлашћења за предузимање конкретних радњи на друга агажована лица и др.

- **Право на награду за рад и накнаду трошкова** – Професија стечајног управника није доволно јасна широј јавности, нарочито у погледу зараде стечајног управника. Сретала сам се са повериоцима који мисле да је стечајни управник лице запослено у привредном суду, односно Министарству привреде или у Агенцији за лиценцирање стечајних управника. То све наравно није тачно. Стечајни управник своју дужност у предмету у коме је именован обавља као предузетник или члан друштва и као такав има право на награду за свој рад и на накнаду стварних трошкова. Дакле, стечајни управник нема плату, већ за свој рад остварује коначну награду. Коначна награда се исплаћује на терет стечајне масе (обавезе стечајног поступка), а обрачунава се на основу основа и мерила који су ближе уређени Правилником о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајних управника, с тим да висину исте одређује стечајни судија у време закључења стечаја. Висина коначне награде стечајног управника је условљена висином деобне масе повериоцима, дужином трајања и степеном сложености стечајног поступка и степеном намирења стечајних поверилаца, као и начином на који се спроводи поступак стечаја (банкротство/реорганизација). Управо овакав модел обрачуна награде условљава да интереси стечајног управника буду истоветни са интересима стечајних поверилаца и да одражавају циљ стечајног поступка, а то је најповољније колективно намирење стечајних поверилаца.
- **Право одлучивања о битним питањима у току стечајног поступка** – Под овом категоријом подразумевам права стечајног управника да предузима радње, односно доноси одлуке које битно утичу или могу утицати на странке у стечајном поступку, односно на стечајну масу стечајног дужника као што су: 1) право да призна односно оспори пријављена потраживања поверилаца, те да утврди основаност, обим и исплатни ред сваког потраживања; 2) право да испуни двостранотеретни уговор и да тражи испуњење од друге стране; 3) право излучења имовине из стечајне масе стечајног дужника; 4) право побијања правних радњи и послова закључених пре стечаја; 5) право да спроведе поступак уновчења имовине стечајног дужника, односно стечајног дужника као правног лица; 6) право да предложи делимичну деобу стечајне масе; 7) право подношења плана реорганизације стечајног дужника; 8) право да предузима радње у страној држави у име и за рачун стечајног дужника, односно стечајне масе ако је то допуштено законом те државе и др.

V ЗАКЉУЧАК

- У овом материјалу приказана су основна права, обавезе и одговорности стечајног управника. Њихов обим је далеко већи поготово када би у анализу укључили претходни стечајни поступак, међународни стечај, стечај државних или друштвених предузећа или када би смо посебно анализирали сваку фазу стечајног поступка.
- Очигледно је да су обавезе стечајног управника далеко бројније од његових права, а да одговорност, и то прилична, постоји за сваку донету одлуку, предузету или не предузету радњу.
- Стечајни управник нема загарантован посао, нити му неко може гарантовати да ће бити именован у стечајном поступку над стечајним дужником који располаже значајнијом стечајном масом, будући да се стечајни управници у поступцима именују методом случајног одабира.
- На основу свега изнетог ја питам вас **ДА ЛИ ЈЕ ПРОФЕСИЈА СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА ОБЕЋАНА ПРОФЕСИЈА?**
- На основу свега изнетог ја питам јавност да ли би неко од вас желео да се бави ПРОФЕСИЈОМ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА?
- **Ипак, без стечајног управника нема стечаја.**
- **Без стечаја нема најповољнијег колективног намирења поверилаца.**
- Стечај је један од битних инструмената решавања проблема неликвидне привреде и као такав битан фактор за даљи просперитет наше укупне привреде и друштва, а у том задатку важну улогу играју управе стечајни управници.
- **Да закључчимо, стечајни управник је важно занимање.** Стечајни управници будите храбри и професионални у свом послу и сваку одлуку коју доносите, доносите у најбољем интересу стечајне масе и поверилаца стечајног дужника.

Хвала на пажњи!